

BODÓ SÁNDOR

GÁDOR JUDIT KÖSZÖNTÉSE

Több, mint másfél évtized óta ritka vendég a Budapesti Történeti Múzeumban Gádor Judit, hisz egészségügyi okok miatt nyugállományba vonult, s nem folytathatta a korábbi észak-magyarországi, majd budapesti régészeti feltárásait, ásatási eredményeinek közzétételét. Közelebbi szakterülete a magyar honfoglalás korától a török korig tartó korszak régészeti vizsgálata. Személyes ismeretséggem, szakmai és kollegiális kapcsolatunk a miskolci Herman Ottó

Múzeumban egyidejűleg eltöltött közel évtizednyi időben alakult ki. A sors néha különös életút-kanyarokat rendez, s mire magam 1996. január 1-től a Budapesti Történeti Múzeum munkatársa lettem, Gádor Judit az intézményt már elhagyni kényszerült.

Gádor Judit 1944. február 5-én Székesfehérvárott született. Középiskolai tanulmányait ugyanott az Ady Endre Gimnáziumban fejezte be 1962-ben. Egyetemi képzést a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett. Régészet-történelem szakon oklevelet 1967-ben kapott. Szakmai továbbképzését 1976 és 80 között a Budapesti Műszaki Egyetem műemlékvédelmi szakmérnöki oklevelével, majd 1988-ban az egyetemi doktori cím megszerzésével biztosította. Első munkahelyeként a Nógrád megyei Múzeumok szervezetében dolgozott régész-ként 1967 és 1971 között, majd a miskolci Herman Ottó Múzeumba került, ahol 1971-től 1984-ig régész főmuzeológusként tevékenykedett. 1984-ben került aztán a Budapesti Történeti Múzeumba, ahol nyugdíjazásáig végzett munkát.

Régészeti tevékenysége igazán két jelentős földvár feltárásához és ásatási eredményeinek közléséhez fűződik. Miskolci múzeumi feladatai között fontos volt a Borsod-Abaúj Zemplén megye észak-keleti csücskébe eső Abaújvár földvárának

kutatása. Kutatási eredményeit a Herman Ottó Múzeum Évkönyve sorozatában (1976, 1980), valamint az Acta Archaeologica Hungarica hasábjain (1976, 1980) adta közre. (Doktori dolgozatában éppen az abaújvári földvár régészeti-történeti eredményeit foglalta össze.) Az abaújvári kutatások mellett elvégezte Sály-Lator földvárának, nemzetséfgőii központjának régészeti feltárását, s eredményeit egy 1983-as szegedi tudományos ülés-

szakon adta elő. Referátuma nyomtatott formában 1986-ban jelent meg. A Sály-latori vörös sánc ásatási eredményei alapján érdekes észrevételeket fűzött a Soproni Szemle 1987-es 3. számában a várak égetett sáncainak kérdéséhez. A középkorral foglalkozó régészek „Castrum Bene” társaságának tevékenységébe egy Nógrád megyei témájával kapcsolódott be.

Fontos ásatásokat végzett Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén (többek között: Sóshartyán-Hosszútető, Hollókő-Pusztaveresdomb, Szécsény-Vár, Sajószentpéter-Szénégető dűlő, Diósgyőr-Vár, stb, stb.) megyékben, majd később Budapest területén, előbbiekről a Herman Ottó Múzeum kiadványaiban és a Régészeti Füzetek kötetekben adott hírt. Budapest területén az I. kerületi Szarvas téren, a II-III. kerületi Lajos utcában, a III. kerületi Bokor, Csemete, Pacsirtamező utcában és a szintén óbudai Bécsi úton folytatott régészeti feltárásokat. Utóbbi munkáinak jelentései ugyancsak a Régészeti Füzetekben, ill. a Budapest Régiségei lapjain láttak napvilágot. Az utódok csak sajnálattal vehetik tudomásul, hogy a feltárások eredményeit nem volt alkalma közreadni. Muzeológiai feladatai között jelentős volt néhány éven át a múzeum középkori osztálya kőtárának gondozása.

A BTM munkatársai nevében kívánok jobb egészséget, az egykori szakmatársakkal erőteljesebb kapcsolattartást.

AD HONOREM JUDIT GÁDOR

Judit Gádor ist ein seltener Gast seit mehr als anderthalb Jahrzehnten im Budapester Historischen Museum, denn sie ist aus gesundheitlichen Gründen in Rente gegangen, und so konnte sie die früheren Ausgrabungen zuerst in Nord-Ungarn, später in Budapest nicht weiterführen, und die Ergebnisse dieser publizieren.

Ihr Spezialgebiet ist die archäologische Untersuchung der Zeit zwischen der ungarischen Landnahme und der Türkenherrschaft.

Ich habe sie im Herman Ottó Museum in Miskolc kennengelernt, wo wir beinahe ein Jahrzehnt zusammengearbeitet und einen kollegialen beruflichen Kontakt aufgebaut haben.

Es war wohl Wink des Schicksals, dass Judit Gádor das Budapester Museum genau um die Zeit verlassen musste, als ich selbst am 1. Januar 1996 angefangen habe an der selben Institution zu arbeiten.

Judit Gádor ist am 5. Februar 1944 in Székesfehérvár geboren. Sie hat 1962 in derselben Stadt, im Gymnasium Ady Endre das Abitur abgelegt, dann bis 1967 an der Philologischen Fakultät der Universität Eötvös Lóránd in Budapest Archäologie und Geschichte studiert.

Zwischen 1976-80 hat sie Denkmalschutz mit Diplom-Fachingenieur-Abschluss studiert und 1988 den Dr.-Univ Titel bekommen. Sie hat 1967-71 auf ihrem ersten Arbeitsplatz, im Verband der Museen des Komitats Nógrád, später im Herman Ottó Museum in Miskolc als Archäologin gearbeitet, wo sie dann 1971-84 als leitende Museologin tätig war.

Ab 1984 hat sie bis zur Pensionierung im Budapester Historischen Museum gearbeitet.

Ihr Name als Archäologin ist mit der Erschließung von zwei bedeutenden Erdburgen und mit der Publizierung der Ergebnisse dieser verbunden. Als eine ihrer wichtigsten Aufgaben in Miskolc können wir die Ausgrabung der Erdburg in Abaújvár in der NÖ-Ecke von Komitat Abaúj-Zemplén bezeichnen. Die Forschungsergebnisse wurden in den Jahresbüchern des Herman Ottó Museums (1976, 1980) sowie in *Acta Archaeologica Hung.* (1976, 1980) bekannt gegeben. Sie selbst hat in ihrer Doktorarbeit die archäologisch-histo-

rischen Ergebnisse der Forschungen an der Erdburg in Abaújvár zusammengefasst.

Neben dieser hat sie auch die Erdburg in Sály-Lator, das Hauptquartier eines Sippenhauptes ausgegraben, die Ergebnisse dieser hat sie 1983 an der wissenschaftlichen Tagung in Szeged bekannt gemacht, die gedruckte Version des Referats ist später erschienen (1986.)

Aufgrund der Erschließung der roten Schanze in Sály-Lator hat sie interessante Bemerkungen zur Frage der gebrannten Burgschanzen gemacht (Soproni Szemle, 1987.3)

Sie hat zur Tätigkeit der Archäologengesellschaft „Castrum Bene“ mit Schwerpunkt mittelalterliche Archäologie durch Publikationen über zwei mittelalterliche Burgen des Dorfes Szanda im Komitat Nógrád beigetragen.

Die Kollegin hat wichtige Ausgrabungen im Komitat Nógrád und Borsod-Abaúj-Zemplén geführt (Sóshartyán-Hosszútető, Hollókő-Pusztaveresdomb, Szécsény-Burg, Sajószentpéter-Szénégető-Flur, Diósgyőr-Burg), später auf dem Gebiet der Hauptstadt. Von den ersten hat sie in den Publikationen des Herman-Ottó-Museums und in *Régészeti Füzetek* (Archäologische Hefte) kundgegeben.

Auf dem Gebiet von Budapest hat sie auf dem Szarvas Platz (I. Bezirk), in der Lajos Straße (II.-III. Bezirk) in der Bokor, Csetete und Pacsirtamező Straße (III. Bezirk) und in der Bécsi Straße (gleichfalls in Óbuda) gegraben, die Letzteren sind ebenfalls in *Régészeti Füzetek* bzw. in Budapest *Régi-ségei* erschienen.

Die Nachfolger können nur noch mit Bedauern zur Kenntnis nehmen, dass sie keine Gelegenheit hatte, die Ergebnisse der Erschließungen für die wissenschaftliche Forschung in ehrwürdigen Studien festzuhalten.

Es war im Bereich der Museologie von großer Bedeutung, dass sie mehrere Jahre hindurch die Fürsorge für das mittelalterliche Lapidarium übernommen hat.

Ich wünsche Judit Gádor im Namen der Mitarbeiter des Budapester Historischen Museums beste Gesundheit, und aktiven Umgang mit den ehemaligen Kollegen.